

BOHOSLUŽBA, ZASVÄTENIE A ODDELENIE PRE SLUŽBU

TEXTY NA TENTO TÝŽDEŇ:

2 Moj 25,22; 4 Moj 7 a 8; Zach 4,1-6.11-14; Zj 4,2.5; 11,4

ZÁKLADNÝ VERŠ

Každý tak, ako si umienil v srdci: Nie s nevôľou alebo z donútenia, lebo ochotného darcu miluje Boh. 2 Kor 9,7

Od Izraelitov nás delí obrovská kultúrna a časová priepasť. Ich svet je pre nás v mnohom nepochopiteľný práve tak, ako náš svet by bol nepochopiteľný pre nich.

Zjednocujúcim prvkom je Hospodin, ten, ktorý ich stvoril a vykúpil práve tak, ako nás. Nech by však priepasť v oblasti kultúry, jazyka a histórie bola akákoľvek, predsa uctieваме toho istého Boha – aj keď naše formy a vyjadrenia úcty sa v mnohom líšia. Základné pravdy, ktoré ich chcel Boh prostredníctvom obradov a rituálov naučiť, sú v princípe rovnaké, aké sa učíme my dnes.

Tento týždeň budeme ďalej sledovať našich duchovných predkov na ich ceste viery. Budeme skúmať ďalšie obrady, zákony a nariadenia, ktoré dal Boh svojmu ľudu v tom čase. Okrem iného si všimneme posvätenie oltára na spaľované obete, svietnik v pozemskom svätostánku a uvedenie Levitov do ich svätého povolania pomáhať kňazom v ich službe vo svätostánku na púšti.

POSVÄTENIE OLTÁRA

V pozemskej svätyni sa obete sústreďovali okolo oltára na spaľované obete. Bol urobený z akáciového dreva a obložený bronzom. Oltár stál na nádvorí blízko pri vchode do svätyně, ktorá mala dve časti. Zlatý oltár pred oponou oddeľujúcou svätýňu od svätyně svätých, slúžil len na pálenie kadidla.

- ?** Prečítaj si 4 Moj 7. Aké myšlienky ti prichádzajú na myseľ, keď čítaš o obetiach, ktoré sa prinášali počas tohto slávnostného obradu? Čo z toho môžeme aplikovať dnes na nás? Kde tu vidíš napríklad predstavený kríž?

Oltár už bol posvätený. Jeho posviacka trvala sedem dní. (2 Moj 29,37) Teraz kniežatá ako predstavitelia celého národa priniesli obete a počas 12 dní slávili posvätenie oltára. Pre každé knieža a jeho pokolenie bol určený jeden zvláštny deň, ale všetci prinášali rovnaké dary. Možno to bol spôsob, ktorý chcel vyjadriť, že nezáleží na tom, kto sme a aké máme v živote postavenie, pred Bohom sme všetci rovnakí – hriešnici, ktorí potrebujú milosť.

„Niekoľko sa možno diví, prečo Boh chcel toľko veľa obetí a prečo v židovskom systéme ustanovil obetné dary s toľkými krvavými obeťami.

Každá zomierajúca obeť bola predobrazom Ježiša Krista. To sa im malo vštepiť do mysle a srdca pri tomto vážnom a posvätnom obrade a kňazi im to mali vysvetliť. Obeťami ich chcel sám Boh naučiť veľkú a dôležitú pravdu, že odpustenie hriechov môžu získať jedine prostredníctvom Kristovej krvi.“ (1SM 107)

- ?** Je také ľahké nechať sa pohltiť všetkým, čo naša spoločnosť ponúka! Čo môžeš urobiť každý deň pre to, aby si si pripomínal kríž a to, čo na ňom Ježiš pre teba urobil?

SPOLOČENSTVO S BOHOM

Archa zmluvy, ako symbol, bola stredobodom izraelskej bohoslužby. Symbolizovala Boží nebeský trón. „Archa Hospodina zástupov, ktorý tróni nad cherubmi.“ (2 Sam 6,2) Vo svätyni svätých medzi cherubmi bola „šekina“ – viditeľný prejav Božej slávy. Predstavovala prítomnosť Hospodina. Desatoro pod trónom cherubov dosvedčovalo Božiu vôľu. Bol to základ zmluvy medzi Bohom a jeho ľudom a morálny základ Božej univerzálnej vlády a panstva. Tento zákon umožňoval účastníkom bohoslužieb nazrieť do Božieho charakteru a stanoviť jeho spravodlivé požiadavky.

? Prečítaj si 2 Moj 25,22 a 4 Moj 7,89. Skús si predstaviť, aký to musel byť zážitok. Chcel by si sa takým blízkym spôsobom stretnúť s Bohom? Nemal by si z takéhoto stretnutia obavy? 2 Moj 20,19

? Ako sa môžeš dnes dostať dokonca ešte bližšie do Božej prítomnosti? Akým spôsobom nám Ježiš umožnil mať takýto prístup? Žid 4,14-16

Všimnime si, ako Mojžiš chodil do svätyne, aby sa zhováral s Hospodinom. Podľa tohto verša to však bolo naopak – Hospodin sa zhováral s Mojžišom. Ide o to, že väčšina z nás vie, ako sa modliť, väčšina z nás vie, ako sa zhovárať s Hospodinom, prosiť za seba, modliť sa za to alebo ono. Ale spoločenstvo nie je jednostranná vec. Vo väčšine vzťahov strany navzájom komunikujú. Malo by to byť azda inak medzi nami a naším Tvorcom? Určite nie.

Otázka, ktorá z toho pre nás vyplýva, znie: Vieme počúvať Božie prehovorenie do nášho života? Sme ochotní počúvať?

? Čomu sa podobá tvoje spoločenstvo s Bohom? Ako ti Boh oznamuje svoju vôľu? Ako si ty pripravený zariadiť sa podľa poznanej Božej vôle? Ktoré veci v živote ti prekážajú mať hlbšie spoločenstvo s Bohom?

SVETLO VO SVÄTYNI

Keď Mojžiš vstúpil do svätyne po 12-tich dňoch posväcovania oltára na nádvorí, možno by sme si mysleli, že dnu vo svätyni bola tma. Ale v rozhovore Hospodin prikázal, aby Áron zapálil sedem lúč na svietniku, ktorý je dodnes známy pod hebrejským označením „menora“. (4 Moj 8,1-4.)

Tento sedemramenný svietnik (na každej strane hlavného svietnika boli tri ďalšie ramená) bol vytepaný z jediného talentu rýdzeho zlata. Bol urobený v tvare vetvičky mandľovníka. (2 Moj 25,31-40) Olejové lampy, ktoré boli na vrchu každého ramena, kontrolovali kňazi dvakrát za deň – ráno a večer. (2 Moj 30,7,8) „Áron bude ustavične obsluhovať lampy na čistom svietniku pred Hospodinom.“ (3 Moj 24,4)

? Ako nám nasledujúce verše pomáhajú lepšie pochopiť význam a symboliku sedemramenného svietnika?

Zach 4,1-6.11-14

Zj 4,2.5; 11,4

Zachariášovo videnie naznačuje, že olej v lampách na svietniku, vďaka ktorému môžu lampy horieť, je Boží Duch. (v. 5.6) Hebrejský výraz pre mandľovník (Jer 1,11.12) znamená sledovať, pozorovať alebo prebudiť, strážiť. Doslovne by sme mandľovník pomenovali „strom prebudení“, „strom pozorovania“ alebo „strom bdenia“, pretože to bol prvý strom, ktorý sa na jar prebudil a zakvitol. Ján sa vo videní pozerá v nebeskej svätyni na svietnik so siedmimi lampami, ktoré horia pred trónom. Stotožňuje ich so siedmimi Božími duchmi. Ján tak hovorí o Svätom Duchu v jeho mnohonásobnom pôsobení. Takýmto spôsobom boli Izraeliti na púšti dňom i nocou uisťovaní o Božej prítomnosti v prvej i druhej časti svätostánku.

? Ako ti Hospodin zjavuje realitu svojej prítomnosti v tvojom živote? Spomeň si na čas, keď si jasne a pozoruhodným spôsobom cítil Božiu prítomnosť. Ako ti môže pripomínanie si týchto skúseností pomôcť zostať pevne stáť v čase, keď sa ťa zmocňuje strach a temnota? Ž 23

ODDELENIE LEVITOV PRE SLUŽBU — I

- ?** Prečítaj si 4 Moj 8,6-26, kde sa hovorí o oddelení Levitov pre ich zvláštnu prácu v službe Bohu. Čo ťa pri čítaní oslovilo? Čo nám to hovorí o svätosti, hriechu, očistení a odovzdaní sa do služby Bohu? Aké princípy môžeme z toho odvodiť pre náš život dnes bez ohľadu na to, aké úlohy plníme v službe Bohu?

Rodiny troch kmeňov Levitov táborili okolo svätostánku. Pretože ich bolo viac ako 20 000 (4 Moj 3,39), je zrejmé, že niektoré časti obradu ich oddelenia pre službu boli vykonávané symbolicky na ich predstaviteľoch. To znamená, že len určití jednotlivci, zástupcovia – nie všetci Leviti – boli priamo a bezprostredne zahrnutí do tohto obradu.

Priam fascinujúca je myšlienka, že Leviti – po tom, čo sa očistili, oholili si celé telo a pri niesli obeť za hriech (4 Moj 8,7.8) – sami boli nazvaní „obetou“ alebo „obetou povznášania“. (v. 11) Určite to nemalo nič spoločné s obetovaním ľudí. Chcela sa tým vyjadriť myšlienka odovzdania, zasvätenia a uznania, že títo Leviti budú konať dielo služby za Izraelitov; teda robiť to, čo nemohli urobiť Izraeliti sami.

Ešte lepšie to vidíme, keď Mojžiš povedal, aby „Izraeliti na nich položili ruky“. (v. 10) Tým uznal, že tieto povinnosti prešli na Levitov. Tento kmeň bol ako živá obeť prinesený Bohu, ktorý im vzápätí dal ako dar výnimočnú službu vo svätyni namiesto prvorodených, ktorých teraz zastupovali.

- ?** Ako v súvislosti o oddelení Levitov pre službu chápeme to, čo hovorí Pavol v Rim 12,1? Ako môžeme byť aj my živou obetou? Čo to znamená v našom každodennom živote?

ODDELENIE LEVITOV PRE SLUŽBU – 2

„Dostal som ich totiž ako dar spomedzi Izraelitov. Vzal som si ich namiesto všetkých, čo otvárajú materské lono, namiesto všetkých prvorođených medzi Izraelitmi.“ 4 Moj 8,16 Všimni si, aký rozhodný bol Hospodin v otázke zvláštneho povolania Levitov. Boli Bohu úplne odovzdaní. Doslovný preklad z hebrejčiny je „mne sú cele daní“. (Roh.) Zopakovaním myšlienky chce autor zdôrazniť, aké vážne bolo ich povolanie.

? Prečítaj si 4 Moj 8,19. Ako rozumieť výroku, že Leviti mali vykonávať obrad zmierenia („pokryť hriech“ – Roh.) za Izraelitov? Ako to máme chápať vo svetle kríža? Rim 5,11; Žid 9,25-28

Bádatelia majú rôzne názory na presný význam tohto výrazu. Zrejme to neznamená vykonať zmierenie v zmysle zomrieť za hriechy iných, podobne ako to neznamenal ani v prípade obetného capa v 3 Moj 16, na ktorom sa mal tiež vykonať obrad zmierenia („pokryť hriech“ – Roh. – 3 Moj 16,10). Ak zmierenie chápeme ako zástupnú obeť, potom je to niečo, čo samotný cap – ktorý nikdy nebol obetovaný (a bol symbolom satana) – nikdy nemohol urobiť.

Sloveso preložené ako „vykonať obrad zmierenia“ („pokryť hriech“ – Roh.) má v tomto kontexte širší význam, než ako sa bežne používa. V tomto prípade by sme mohli pri svojej odpovedi vychádzať z toho istého verša, v ktorom sa hovorí, že Leviti – tým, že vykonávali službu za Izrael – boli ušetrení od pohromy (rany). Svojou službou pomáhali chrániť Izraelitov pred Božím hnevom, ktorému by čelili, keby sa priblížili k svätyni. (4 Moj 8,19)

Leviti (podobne ako kňazi) teda robili za ľud to, čo ľud nemohol urobiť sám. V tomto širšom zmysle mali teda „konať obrad zmierenia“ za ľud.

? Aj keď nemôžeme vykonávať nejaký druh zmierenia, ako môžeme verným plnením svojich povinností pracovať ako Leviti v prospech ľudí? Čo robíš pre svoj zbor, aby lepšie plnil svoje poslanie?

ODPORÚČANÉ ŠTÚDIUM

Sleduj starobylý židovský zvyk – kladenie rúk. Aký je podľa uvedených textov jeho hlavný význam? 1 Moj 48,8.9.13.14.17-20; 4 Moj 27,18-23; Mat 19,13-15; Sk 13,1-3

„Židia tomuto úkonu pripisovali veľký význam. Keď židovský otec svoje deti žehnal, zbožne im na hlavu položil svoje ruky. Keď bolo nejaké zviera vyhliadnuté za obeť, splnomocnený kňaz položil na jeho hlavu ruku. Tak teraz služobníci antiochijského zboru veriacich kládli ruky na Pavla a Barnabáša, prosili tým Boha, aby vyvoleným apoštolom udelil svoje požehnanie, aby mohli konať zvláštne dielo, pre ktoré boli určení.

V neskorších dobách bol obrad kladenia rúk veľmi zneužitý; úkonu sa prisudzoval neoprávnený význam, ako keby na takto ordinovaných jednotlivcov ihneď prechádzala nejaká moc, ktorá by ich okamžite uspôsobila zastávať akýkoľvek duchovenský úrad. Nikde nečítame, žeby kladenie rúk na Pavla a Barnabáša sprostredkovalo týmto učením aj nejaké zvláštne schopnosti.“ (SA 100.101; AA 162)

NÁMETY NA UVAŽOVANIE

- Plní dnes miestny kazateľ v istom zmysle poslanie Levitu? Čo môžeme urobiť, aby sme ho v tejto úlohe podporili?
- Aký vplyv má dávanie na náš vzťah s Bohom? Ako je odovzdávanie časti z nášho príjmu vyjadrením našej úcty a viery? Prečo je také dôležité dávať štedro?
- Ako rozumieme tomu, čo Ježiš urobil na kríži pre nás, čo sme nemohli urobiť sami? Prečo musel Ježiš zomrieť? Nestačilo len zmeniť náš život, poslúchať zákon a milovať bezpodmienečne iných, aby sme mohli byť pred Bohom ospravedlnení?

ZHRNUTIE

Formy bohoslužby starovekého Izraela sa líšia od tých, ktoré sa praktizujú v dnešnej cirkvi. Cirkev pôsobí na púšti tohto sveta, no podstata je tá istá. Odovzdanie našich materiálnych vecí, rozjímanie o význame kríža, modlitba, odzrkadľovanie svetla, ktoré vyžaruje z prebývania Svätého Ducha v nás, a úplné odovzdanie a posvätenie Hospodini – to všetko je vyjadrením tej istej biblickej viery.